

Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí

Treoirínte do na Measúnuithe Rangbhunaithe

An Clár Ábhar

Réamhrá	5
Próisis Amharc-ealaíne a thuiscint	6
Bunfhoinsí	6
Forbairt smaointe	6
Forbairt scileanna	6
Bloc sceitseála Amharc-ealaíne	7
Measúnuithe Rangbhunaithe: Eolas Ginearálta	8
An leibhéal gnóthachtála i Measúnuithe Rangbhunaithe a chinneadh	8
Neamhspleáchas na scoile chun an scoláire a ullmhú do na Measúnuithe Rangbhunaithe	10
An chaoi a dtacaíonn an scoil leis na Measúnuithe Rangbhunaithe a chur i gcrích	10
Cleachtais mheasúnaithe chuimsithigh	11
Measúnuithe Rangbhunaithe in Amharc-ealaín	12
Measúnú Rangbhunaithe 1: Ó Phróiseas go Cur i gcrích	13
Ag ullmhú	17
Ullmhúchán an scoláire	17
Ullmhúchán an mhúinteora	17
Scoileanna ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin	18
Scoileanna ina bhfuil múinteoir ealaíne amháin	18
Measúnú Rangbhunaithe 1 a chur i gcrích: Ó Phróiseas go Cur i gcrích	19
An leibhéal gnóthachtála a chinneadh: Ó Phróiseas go Cur i gcrích	22
Na Gnéithe Cáilíochta	22
Na chéad chéimeanna eile	24
Cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair	24
Torthaí an Mheasúnaithe Rangbhunaithe a Thairseadh agus a Thuairisciú	25
Aiseolas a úsáid	25
Toradh a cheistiú	26

Measúnú Rangbhunaithe 2: Cuir in iúl agus Déan Machnamh	27
Ag ullmhú	31
Ullmhúchán an scoláire	31
Ullmhúchán an mhúinteora	31
Scoileanna ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin	32
Scoileanna ina bhfuil múinteoir ealaíne amháin	32
Measúnú Rangbhunaithe 2 a chur i gcrích: Cuir in iúl agus Déan Machnamh	34
An leibhéal gnóthachtála a chinneadh: Cuir in iúl agus Déan Machnamh	36
Na Gnéithe Cáilíochta	36
Na chéad chéimeanna eile	38
Cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair	38
Torthaí an Mheasúnaithe Rangbhunaithe a Thairseadh agus a Thuairisciú	39
Aiseolas a úsáid	39
Toradh a cheistiú	40
An scrúdú stáit	40
Aguisín A: Measúnú Rangbhunaithe 2 – Foirm maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh	41
Aguisín B: Tacaíocht do bhreithiúnas an mhúinteora: Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair	43
Aguisín C: Cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair Tuarascáil an Éascaitheora	47

Réamhrá

Cuirtear ar fáil sa cháipéis seo, *Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí: Treoirínite do na Measúnuithe Rangbhunaithe*:

- eolas ginearálta faoi Mheasúnuithe Rangbhunaithe
- sonraí faoi nádúr agus faoi scóip an dá Mheasúnú Rangbhunaithe a bhfuil cur síos orthu sa tsonraíocht churaclaim d'Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí
- na Gnéithe Cáilíochta a úsáidfeá leis an leibhéal gnóthachtála a mheas i ngach Measúnú Rangbhunaithe
- treoirínite don scoil agus don mhúinteoir maidir leis na Measúnuithe Rangbhunaithe a chur i gcrích.

Ba chóir na treoirínite a úsáid i gcomhar leis an tsonraíocht churaclaim d'Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí agus leis an bhFoireann Uirlisí don Mheasúnú don tsraith shóisearach, ina bhfuil tuilleadh sonraí faoin bpróiseas Athbheithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair agus faoi na gnéithe eile den mheasúnú don tsraith shóisearach a leagtar amach sna treoirínite seo.

Is féidir teacht ar an gcáipéisíocht ar fad ar <http://curriculumonline.ie/Junior-cycle/Junior-Cycle-Subjects/Visual-Art?lang=ga-IE>.

Tugtar breac-chuntas ar an measúnú don tsraith shóisearach sa *Chreat don tSraith Shóisearach, 2015*, atá ar fáil ar <https://www.education.ie/ga/Foilseach%C3%A1in/Tuarasc%C3%A1lacha-Beartais/Creat-don-tSraith-Shoisearach-2015.pdf>.

Cuirfeá an uile threoir le haghaidh an scrúdaithe stáit san áireamh i gcáipéis a eiseoidh Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS). Beidh sí ar fáil don scoláire sa tríú bliain den tsraith shóisearach ar <https://www.examinations.ie/?l=ir>.

Próisis Amharc-ealaíne a thuiscint

Is cuid bhunúsach d'aidhmeanna na sonraíochta Amharc-ealaíne go bhfaighidh an scoláire 'taithí ar na próisis bharántúla a bhaineann le hamharc-ealaín a shamhlú, a iniúchadh, a thriail, a dhéanamh, a thaispeáint agus a mheasúnú.'

Seo a leanas ceithre ghné thábhachtacha a bhaineann le baint amach an mhéid sin, gnéithe atá fite fuaite ina chéile – plé le bunfhoinsí, forbairt smaointe, forbairt scileanna agus úsáid as an mbloc sceitseála Amharc-ealaíne.

Tosaíonn an próiseas cruthaitheach seo tar éis do dhalta freagairt do spreagthach.

Bunfhoinsí

Foinsí fisiciúla nó coincheapúla atá i mbunfhoinsí, a mbreathnaítear orthu ina staid bhunaidh agus nach scagtar trí léirmhíniú duine eile orthu.

Tá ról lárnach ag bunfhoinsí agus obair ealaíne á cruthú ag an scoláire agus tá sé riachtanach go mbainfí úsáid astu chun ealaín chruthaitheach a tháirgeadh. Tugann bunfhoinsí deiseanna don scoláire a bheith ag plé leis an domhan mórthimpeall air. Cuidíonn sé sin leis úinéireacht a ghlacadh ar a shaothar agus a shaothar a dhéanamh níos pearsanta. Ba cheart don scoláire bunfhoinsí a roghnú a oireann don téama a phiocann sé, ar mhaithe lena shaothar a fhorbairt.

Forbairt smaointe

Luaitear i Ráiteas Foghlama 23 sa Chreat don tSraith Shóisearach, 'tógann an scoláire smaoineamh ar aghaidh ó cheapadh go réadú' – is cuid dhílis den chruthaitheacht i ndisciplín ar bith é an méid sin.

Caithfidh an múinteoir díriú ar straitéisí trína gcuirfear ar chumas an scoláire smaointe a fhorbairt go rathúil. Mar shampla, d'fhéadfadh an scoláire smaoineamh a fhorbairt de réir téama, trí ghnéithe stairiúla agus/nó comhaimseartha, trí ghnéithe fealsúnachta agus trí aghaidh a thabhairt ar cheisteanna lena mbaineann i meáin éagsúla.

Forbairt scileanna

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire a chuid smaointe a chur in iúl i bhfoirm amhairc.

Ciallaíonn sé sin go gcaithfidh sé na scileanna cuí a fhoghlaim le go mbeidh sé ábalta a chuid smaointe a bheachtú agus a chur in iúl.

Agus na scileanna sin á bhfoghlaím aige, gheobhaidh an scoláire tuiscint ar chumas agus ar theorainneacha na meán agus na dteicnící a mbaineann sé leas astu.

Bloc sceitseála Amharc-ealaíne

Bailiúchán de smaointe, de phróisís agus d'obair, i bhfoirm fhisiciúil nó dhigiteach, nó meascán díobh, atá sa bhloc sceitseála Amharc-ealaíne. Taifead pearsanta an scoláire ar an turas cruthaitheach atá ann go bunúsach; cinnfidh an scoláire, i gcomhar lena mhúinteoir, an leagan amach a bheidh air. Tagrófar don bhloc sceitseála Amharc-ealaíne mar cháipéis aonair sna treoirlínte seo; d'fhéadfadh bloc sceitseála amháin nó níos mó a bheith i gceist leis sin, áfach. D'fhéadfadh líon na n-iontrálacha i mbloc sceitseála Amharc-ealaíne a bheith éagsúil ó cheann go ceann, ach fós féin beidh an obair ullmhúcháin agus an obair forbartha uile a theastaíonn san áireamh ann.

Measúnuithe Rangbhunaithe: Eolas Ginearálta

Is é an chaoi is fearr le cur síos a dhéanamh ar Mheasúnú Rangbhunaithe ná an tráth a ndéanann an múinteoir measúnú ar an scoláire leis na tascanna sonracha a leagtar amach sa tsonraíocht ábhair. Áirítear iad san fhad ama a thugtar don Amharc-ealaín, .i. 200 uair an chloig ar a laghad. Leagtar amach sna treoirlínte seo na tascanna agus na Gnéithe Cáilíochta.

Cé go bhfuil an measúnú cosúil leis na measúnú foirmitheach a tharlaíonn gach lá sa rang, i gcás na Measúnuithe Rangbhunaithe taifeadtar breithiúnas an mhúinteora ar mhaithe le hAthbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, agus úsáidtear é i dtuairisciú na scoile do thuismitheoirí agus don scoláire. Ullmhaíonn an scoláire do na Measúnuithe Rangbhunaithe le linn tréimhsí ar leith sa dara agus sa tríú bliain. Níor cheart go gcuirfí na tuairisceoirí a bhronntar le haghaidh trialacha, obair baile nó tionscadail eile a dhéanann an scoláire mar chuid dá ghnáthobair ranga, ná aon aiseolas i dtaobh an tsaothair sin, san áireamh nuair atáthar ag bronnadh tuairisceora le haghaidh an Mheasúnaithe Rangbhunaithe.

An leibhéal gnóthachtála i Measúnuithe Rangbhunaithe a chinneadh

Tá ceithre thuairisceoir leibhéil gnóthachtála i ngach Measúnú Rangbhunaithe: *Thar barr ar fad, Os cionn na n-ionchas, Ag teacht leis na hionchais, agus Níor chomhlíon na hionchais go fóill.*

Úsáideann an múinteoir na Gnéithe Cáilíochta, a leagtar amach sna treoirlínte seo, leis an leibhéal gnóthachtála a mheas i ngach Measúnú Rangbhunaithe. Is iad na Gnéithe Cáilíochta na critéir a úsáidfear lena mheas cén ceann de na tuairisceoirí seo a leanas is fearr a oireann d'obair an scoláire:

Úsáidtear **Thar barr ar fad** le cur síos a dhéanamh ar shaothar ina léirítear na Gnéithe Cáilíochta don Mheasúnú Rangbhunaithe ar chaighdeán an-ard. Cé nach gá don obair a bheith gan locht ar fad, tá níos mó láidreachtaí ná lochtanna ag baint leis an saothar, agus níl i gceist leis na lochtanna ach lochtanna beaga. Is éasca don scoláire moltaí le haghaidh feabhsúcháin a chur i bhfeidhm.

Úsáidtear **Os cionn na n-ionchas** le cur síos a dhéanamh ar shaothar ina léirítear na Gnéithe Cáilíochta don Mheasúnú Rangbhunaithe go han-mhaith. Léiríonn an scoláire tuiscint shoiléir ar an gcaoi le gach réimse den tasc a chur i gcrích. D'fhéadfadh sé go dtabharfadh an múinteoir aiseolas gur gá tuilleadh airde a dhíriú ar ghné áirithe den saothar nó tuilleadh snasa a chur uirthi, ach, tá sé ar ardchaighdeán ar an iomlán.

Úsáidtear **Ag teacht leis na hionchais** le cur síos a dhéanamh ar shaothar ina léirítear formhór na nGnéithe Cáilíochta don Mheasúnú Rangbhunaithe go maith. Léiríonn sé go raibh tuiscint mhaith ag an scoláire ar an tasc a bhí le déanamh agus tá sé saor ó aon locht suntasach. D'fhéadfadh sé go gcuirfeadh an t-aiseolas in iúl gur gá tuilleadh airde a dhíriú ar réimsí áirithe nó gur gá iad a cheartú, ach tá an obair idir inniúil agus chruinn den chuid is mó.

Úsáidtear **Níor chomhlíon na hionchais go fóill** le cur síos a dhéanamh ar shaothar nach gcomhlíonann riachtanais an Mheasúnaithe Rangbhunaithe ná na nGnéithe Cáilíochta a bhaineann leis. B'fhéidir go ndearna an scoláire iarracht mhaith, ach níor thuig sé a raibh i gceist leis an tasc i ndáiríre nó tá sé curtha ó mhaith ag botúin nach beag. Tarraingeoidh an t-aiseolas aird ar na heasnamh bhunúsacha ar gá iad a chur ina gceart.

Agus na nGnéithe Cáilíochta á n-úsáid ag an mhúinteoir le leibhéal gnóthachtála an scoláire a mheas sa Mheasúnú Rangbhunaithe, úsáideann sé breithiúnas 'ar an iomlán'. Ba cheart don mhúinteoir na nGnéithe Cáilíochta a léamh (*Níor chomhlíon na hionchais go fóill* ar dtús) go dtí go dtagann sé ar an tuairisceoir is fearr a dhéanann cur síos ar an saothar atá á mheas. Cé gur cheart a thabhairt faoi deara nach dtugann aon cheann de na tuairisceoirí gnóthachtáil gan locht le fios, ba cheart go mbeadh fianaise ar an obair nuair a bhronntar Thar barr ar fad an-ghar do na critéir don leibhéal sin sna nGnéithe Cáilíochta. Nuair nach bhfuil sé an-soiléir cén tuairisceoir cáilíochta ba chóir a úsáid, ní mór don mhúinteoir breithiúnas a dhéanamh de réir na fianaise ó obair an scoláire le teacht ar an tuairisceoir is fearr a oireann d'obair an scoláire ar an iomlán. Cuireann cur chuige 'na rogha is oiriúnaí' ar chumas an mhúinteora an tuairisceoir is fearr a dhéanann cur síos 'ar an iomlán' ar an saothar atá á mheas a roghnú.

Níor chóir don mhúinteoir talamh slán a dhéanamh de go mbeidh torthaí grúpa scoláirí ag teacht le haon phatrún dáileacháin ar leith, de bharr nach ndéantar an obair a mheas ach amháin trí thagairt do na nGnéithe Cáilíochta seachas don chaoi ar éirigh leis na scoláirí eile.

Tacaíonn samplaí anótáilte de shaothar an scoláire a fhoilsítear ar <http://curriculumonline.ie>, na nGnéithe Cáilíochta sna treoirí seo, agus comhoibriú agus plé le comhghleacaithe ag cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, le breithiúnais an mhúinteora ar chaighdeán obair an scoláire. Is é an cuspóir atá leis sin teacht ar chomhthuiscint ar chaighdeán agus ionchais.

Neamhspleáchas na scoile chun an scoláire a ullmhú do na

Measúnuithe Rangbhunaithe

Leagtar amach raon roghanna le haghaidh na Measúnuithe Rangbhunaithe sna treoirínte seo. Dá bharr sin is féidir dul leis na roghanna sin is fearr a oireann do chomhthéacs agus do dhálaí áirithe an scoláire agus na scoile. Is ann do dhá Mheasúnú Rangbhunaithe: tugtar *Ó Phróiseas go Cur i gcrích* ar an gcéad cheann acu agus bíonn sé ar siúl sa dara bliain; tugtar *Cuir in iúl agus Déan Machnamh* ar an dara ceann agus bíonn sé ar siúl sa tríú bliain. Pléitear leis an dá Mheasúnú Rangbhunaithe de réir cásanna.

Tagann cás chun cinn nuair a roghnaíonn an scoláire téama agus an snáithe/na snáitheanna Amharc-ealaíne lena mbaineann, a bheidh mar bhunús lena obair. Bíonn rogha téamaí ag an scoláire i ngach Measúnú Rangbhunaithe. Ba chóir don scoláire teacht i dtír ar na rudaí a bhfuil spéis aige féin iontu agus ar na rudaí a spreagann é nuair a roghnaíonn sé an téama agus an snáithe. Ba chóir dó an rud céanna a dhéanamh ina dhiaidh sin nuair a bhíonn sé ag cruthú an tsaothair. Laistigh de na paraiméadair a shocraítear sna treoirínte seo, is féidir leis an scoil, leis an múinteoir agus leis an scoláire raon na gcineálacha cur chuige sa dá Mheasúnú Rangbhunaithe a shocrú go neamhspleách.

An chaoi a dtacaíonn an scoil leis na Measúnuithe Rangbhunaithe a chur i gcrích

Tacaíonn an scoil leis na measúnuithe a chur i gcrích ar na bealaí seo a leanas:

- a chinntiú go dtugtar *Sonraíocht Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí* agus *Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí: Treoirínte do na Measúnuithe Rangbhunaithe* don mhúinteoir
- tacú leis an múinteoir na tuairisceoirí leibhéil a bronnadh ar gach scoláire a thaifeadh
- taifid agus saothar a choinneáil, de réir mar is cuí, chun críche Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair
- na treoirínte don Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair a chur i bhfeidhm

- treoir a thabhairt don scoláire chun an Fhoirm maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh a chomhlánú ag deireadh an dara Measúnú Rangbhunaithe le gur féidir leis tosú ar an obair don scrúdú stáit
- a chinntiú go bhfuil bunfhreagairt phearsanta an scoláire féin i gceist leis an obair
- cleachtais mheasúnaithe chuimsithigh a chur i bhfeidhm agus a chinntiú go mbeidh fáil ag gach scoláire ar an measúnú
- torthaí na Measúnuithe Rangbhunaithe a thuairisciú don scoláire agus a thuismitheoirí/chaomhnóirí mar chuid de nósanna imeachta tuairiscithe leanúnacha na scoile agus trí Phróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí.

D'fhonn aiseolas a chur ar fáil don scoláire agus é i mbun an mheasúnaithe, ba chóir breathnú ar an bpróiseas leis na Measúnuithe Rangbhunaithe a chur i gcrích mar chuid den phróiseas teagaisc agus foghlama, agus ní chun críche measúnú amháin. Tá sé i gceist go dtabharfaidh an múinteoir treoir agus tacaíocht don scoláire agus go ndéanfaidh sé maoirseacht air ó thús deireadh an phróisis.

D'fhéadfadh sé go mbeadh i gceist le tacaíocht:

- riachtanais an taisc a shoiléiriú
- samplaí anótáilte d'obair scoláirí a úsáid le brí agus le léirmhíniú na nGnéithe Cáilíochta a shoiléiriú don scoláire
- teoracha a chur ar fáil go rialta agus go straitéiseach le críochnú tráthúil na measúnuithe a éascú
- tacaíocht a chur ar fáil do scoláire ar bith a bhfuil riachtanais speisialta oideachais aige.

Cleachtais mheasúnaithe chuimsithigh

Déanann scoileanna éascaíocht ar chleachtais mheasúnaithe chuimsithigh mar chuid de mheasúnú leanúnach nó mar chuid de na Measúnuithe Rangbhunaithe. Sa chás go meastar i scoil go bhfuil sainriachtanas fisiciúil nó foghlama ag scoláire, is féidir tacaíochtaí réasúnta a chur i bhfeidhm chun tionchar an mhíchumais ar fheidhmiú an scoláire sna Measúnuithe Rangbhunaithe a laghdú, a oiread agus is féidir. Ba chóir go mbeadh na tacaíochtaí sin, m.sh. an tacaíocht a thugann cúntóir riachtanas speisialta nó tacaíocht na dteicneolaíochtaí cúntacha, ag teacht leis na socrúithe a chuir an scoil i bhfeidhm chun tacú le foghlaim an scoláire i rith na scoilbhliana.

Measúnuithe Rangbhunaithe in Amharc-ealaín

Is ann do dhá Mheasúnú Rangbhunaithe in Amharc-ealaín. Déantar iad a mheas ar leibhéal comónta. Baineann siad le torthaí foghlama sonracha agus tugann an scoláire fúthu laistigh de thréimhse shonraithe ama le linn am teagmhála ranga de réir amchlár náisiúnta arna leagan amach ag CNCM. Cuirfear an t-amchlár do na Measúnuithe Rangbhunaithe ar fáil sna hábhair uile go bliantúil ar www.curriculumonline.ie/Junior-cycle?lang=ga-ie. Tá Measúnú Rangbhunaithe 1: *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*, bunaithe ar iniúchadh an scoláire ar théama trí cheann amháin de na snáitheanna a bhaineann leis an tsonraíocht Amharc-ealaíne. Tá Measúnú Rangbhunaithe 2: *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*, bunaithe ar iniúchadh an scoláire ar théama tríd an dá shnáithe eile den tsonraíocht. Ní mór snáithe amháin i gceachtar den dá Mheasúnú Rangbhunaithe a chur i gcrích trí shaothar tríthoiseach. Ina theannta sin, ní mór don scoláire na cúig ghné den tsonraíocht a chur san áireamh san obair ar fad a dhéanann sé. Tugtar breac-chuntas i dTábla 1 thíos ar na Measúnuithe Rangbhunaithe agus ar hamanna táscacha le haghaidh Amharc-ealaíne.

Tábla 1: Measúnuithe Rangbhunaithe le haghaidh Amharc-ealaíne

Measúnuithe Rangbhunaithe	Leagan amach	Ullmhúchán an scoláire
Ó Phróiseas go Cur i gcrích	Tionscadal aonair nó grúpthionscadal ina ndéanann an scoláire obair ar théama amháin as réimse téamaí ar mhaithe le forbairt a dhéanamh ar a smaointe tosaigh agus le saothar réadaithe a chruthú.	Le linn ceithre mhí ar a mhéad le tacaíocht/treoir ón múinteoir
Cuir in iúl agus Déan Machnamh	Tionscadal aonair ina roghnaíonn an scoláire téama amháin as réimse téamaí agus ina ndéanann sé obair ullmhúcháin lena cur i láthair a ranga ar mhaithe le plé agus aiseolas.	Le linn trí mhí ar a mhéad le tacaíocht/treoir ón múinteoir
Scrúdú stáit	Bunaithe ar an anailís ar an aiseolas a fhaightear agus ar an machnamh ar an aiseolas sin, déanfaidh an scoláire an-chuid forbairt bhreise ar a smaointe agus cuirfidh sé dhá shaothar réadaithe i gcrích.	Dhá dhéantúsán le meas ag CSS

Measúnú Rangbhunaithe 1: Ó Phróiseas go

Cur i gcrích

Tugann *Ó Phróiseas go Cur i gcrích* deis don scoláire taithí a fháil ar chur chuige a shamhlófaí le healaíontóir/ceardaí/dearthóir atá ag cleachtadh a ghairme. Is éard a bheidh ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne, a dtugtar breac-chuntas air sa tsonraíocht seo, taifead dá bharúlacha tosaigh, dá smaointe, dá bhunfhoinní, dá thaighde agus dá iniúchadh ar theicnící agus dá bhreathnuithe, le linn dó a shaothar a fhorbairt. Bíonn tionchar díreach ag caighdeán obair taighde agus forbartha an scoláire ar chaighdeán deireanach a shaothair réadaithe. Is féidir leis an scoláire an chéad Mheasúnú Rangbhunaithe seo a chur i gcrích ar bhonn aonair nó i ngrúpa. I gcás go n-oibríonn an scoláire i ngrúpa, ba cheart gan ligean don ghrúpa éirí rómhór – triúr scoláirí ar a mhéad – ionas gur féidir le gach scoláire a chion a dhéanamh agus ionas gur féidir an obair agus na freagrachtaí a roinnt ar bhealach níos fearr. Maidir le hobair ghrúpa, caithfidh na tascanna uile a shanntar do na scoláirí a bheith cothrom agus fónta leis an obair a mbeidh na scoláirí ina bun a éascú. Tá sé tábhachtach freisin, ó thaobh mheasúnú na hoibre de, go ndéanfaidís rannpháirtíocht gach scoláire a éascú ionas go mbeidh na scoláirí in ann na critéir a leagtar amach sna Gnéithe Cáilíochta a chomhlíonadh.

Athróidh na téamaí le haghaidh Mheasúnú Rangbhunaithe 1 gach bliain agus déanfaidh CNCM iad a atheisiúint ar an leathanach ábhartha ar <http://curriculumonline.ie>.

Leagtar amach i bhFíor 1 thíos an próiseas a bhaineann le Measúnú Rangbhunaithe 1 a dhéanamh. Is é aidhm an phróisis seo treoir a thabhairt don mhúinteoir de réir mar a thacaíonn sé lena scoláire Measúnú Rangbhunaithe 1 a chur i gcrích.

Fíor 1: An próiseas a bhaineann le Measúnú Rangbhunaithe 1 a dhéanamh

Tugtar trí théama don scoláire agus caithfidh sé ceann amháin díobh a phiocadh. Caithfidh an scoláire taighde, iniúchadh agus forbairt a dhéanamh ar smaointe d'fhonn saothar réadaithe atá

bunaithe ar an téama sin a chruthú. Caithfidh an scoláire an téama a chur i gcrích agus é ag plé le ceann amháin de na trí shnáithe Amharc-ealaíne. **Tabhair faoi deara gur samplaí iad na téamaí a liostaítear thíos.** Beidh na téamaí le haghaidh Mheasúnú Rangbhunaithe 1 ar fáil ar <http://www.curriculumonline.ie/Junior-cycle/Junior-Cycle-Subjects/Visual-Art?lang=ga-IE> de réir an dáta tosaithe a chuirtear in iúl i dTábla 2 thíos.

Is ríthábhachtach go mbaineann an scoláire leas as bunfhoinní, a oireann don téama a phiocann sé, mar spreagthach.

Téamaí (roghnaíonn an scoláire téama amháin ón liosta thíos)
1. Taiscí faoi cheilt
2. Solas agus scáth
3. Mo dhearcadhsa

Snáitheanna Amharc-ealaíne (roghnaíonn an scoláire snáithe amháin ón liosta thíos)
i. Ealaín
ii. Ceardaíocht
iii. Dearadh

Ba cheart go spreagfaí freagairt phearsanta bharántúil sa scoláire má tá sé in ann a rogha téama agus snáithe a phiocadh. Mar chuid den bhloc sceitseála Amharc-ealaíne a chuireann an scoláire isteach ba cheart go mbeadh taifead dá smaointe tosaigh agus dá thaighde chomh maith le taifead dá phróisis agus dá obair thrialach, iniúchta agus forbartha. Cuirfidh an scoláire a shaothar réadaithe isteach freisin.

Mar chuid de Mheasúnú Rangbhunaithe 1, déanfaidh an scoláire an méid seo a leanas:

- roghnóidh sé a théama tosaigh agus na bunfhoinní cuí
- déanfaidh sé taighde ar a smaointe tosaigh
- piocfaidh sé an snáithe Amharc-ealaíne trína nginfidh sé a shaothar réadaithe
- déanfaidh sé tuilleadh forbartha ar a chuid smaointe le haghaidh a shaothair réadaithe
- taifeadfaidh sé an obair agus na nótaí go léir ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne
- cuirfidh sé na cúig ghné den Amharc-ealaín san áireamh san obair ar fad a dhéanann sé

- cuirfidh sé a shaothar réadaithe i gcrích
- déanfaidh sé machnamh ar a chinntí, ar a phróiseas agus ar a shaothar réadaithe.

Cuirfear an saothar réadaithe agus an bloc sceitseála Amharc-ealaíne isteach faoi dheireadh mhí Aibreáin sa dara bliain. Maidir le gach snáithe, is iad seo a leanas na príomhthorthaí foghlama a mheasúnófar trí *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*:

	EALAÍN		CEARDAÍOCHT		DEARADH	
Teanga Chriticiúil agus Amhairc	1.1	anailís a dhéanamh ar a chuid oibre, nó ar obair duine eile, leis an bhfoclóir agus leis an eolas cuí	2.3	machnamh a dhéanamh ar a obair cheardaíochta féin nó ar obair cheardaíochta daoine eile le teanga chriticiúil agus amhairc	3.2	teanga chriticiúil agus amhairc a úsáid chun a dheardadh féin agus deardadh daoine eile a mhíniú
Líníocht	1.4	taispeáint conas a úsáideann sé líníocht chun an fhíor dhaonna agus an domhan mórthimpeall air a bhreathnú, a thairfeadh agus a anailísiú	2.4	a thaispeáint gur féidir leis a líníochtaí a úsáid le breathnú, le tairfeadh agus le hanailísiú	3.4	coimre deardadh a léirmhíniú agus é seo a léiriú trína líníochtaí
	1.6	líníochtaí a úsáid chun a dhearcadh nó a thuiscint phearsanta a chur in iúl	2.6	iniúchadh a dhéanamh ar a chur chuige pearsanta féin i leith obair cheardaíochta ach líníocht agus déanamh mairc a chur i bhfeidhm go teicniúil agus go cruthaitheach	3.6	saothar deirdh a dheardadh bunaithe ar a líníochtaí
Cultúr agus Léirtheiscint Amhairc	1.7	modh roinnt ealaíontóirí agus an saothar ealaíne a chruthaigh siad a scrúdú	2.7	na scileanna agus na hábhair stairiúla nó chomhaimseartha a úsáidtear i saothair cheardaíochta ó cheardaíocht dhifriúil a shainaitheint	3.7	cur síos a dhéanamh ar shamplaí den deardadh stairiúil agus comhaimseartha

Gnéithe Ealaíne agus Prionsabail Deartha	1.12	a thuiscint ar na gnéithe ealaíne agus ar na prionsabail deartha a chur i bhfeidhm chun saothar ealaíne a dhéanamh	2.10	cur síos a dhéanamh ar ghnéithe ealaíne agus ar na prionsabail deartha de réir mar a úsáidtear iad i roinnt ceardaíocht dhifriúil	3.11	a shaothar dearaidh féin agus saothar dearaidh daoine eile a scrúdú trí ghnéithe ealaíne agus trí phrionsabail deartha a úsáid
Meáin	1.14	meáin a úsáid chun a shaothar ealaíne féin a chruthú	2.14	meáin a úsáid chun obair cheardaíochta a chruthú	3.14	na meáin a úsáid ina shaothar dearaidh féin bunaithe ar choimre dearaidh

Ag ullmhú

Ullmhúchán an scoláire

Ba chóir go mbeadh roinnt eolais, tuisceana agus scileanna forbartha ag an scoláire thar na trí shnáithe staidéir: Ealaín, Ceardaíocht agus Dearadh, d'fhonn saothar réadaithe a chruthú trína théama roghnaithe in *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*. Mar chuid de theagasc, d'fhoghlaim agus de mheasúnú na dtorthaí foghlama Amharc-ealaíne, a bhíonn ar bun go leanúnach, ba chóir go mbeadh deiseanna ag an scoláire scileanna a fhorbairt ionas go mbeidh sé in ann tabhairt faoina shaothar ar an mbealach is cruthaithí agus is pearsanta agus is féidir. Ba chóir don scoláire a chinntiú go gcuireann sé na cúig ghné den tsonraíocht Amharc-ealaíne san áireamh i ngach céim dá shaothar. Ina theannta sin, caithfidh an scoláire a thaispeáint go ndearna sé measúnú ar a dhul chun cinn ó am go chéile san obair ar fad a dhéanann sé, mar shampla, trí nótaí pearsanta, agus gur chuir an measúnú sin bonn eolais faoina dhul chun cinn i dtreo saothar réadaithe. Cé go bhfuil an Measúnú Rangbhunaithe suimitheach, tá luach foirmitheach aige agus ba chóir é a úsáid mar uirlis chun aiseolas a thabhairt don scoláire, do thuismitheoirí agus don mhúinteoir ar dhul chun cinn agus ar fhoghlaim an scoláire. Ón tús ar fad, ba chóir go mbeadh cur amach ag an scoláire ar na Gnéithe Cáilíochta a úsáidtear le cáilíocht a chuid oibre a mheas.

Ullmhúchán an mhúinteora

Ba chóir don mhúinteoir, agus é ag ullmhú do Mheasúnú Rangbhunaithe 1, eolas a chur ar na cáipéisí seo a leanas:

- *Sonraíocht Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí*
- *Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí: Treoirínte do na Measúnuithe Rangbhunaithe*
- Foireann Uirlisí don Mheasúnú
- samplaí anótáilte de shaothar an scoláire.

Tá múinteoir ealaíne amháin i bhformhór na scoileanna ach tá roinnt scoileanna ann ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin. Scríobhadh an t-eolas thíos chun aghaidh a thabhairt ar na cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair agus na comhthéacsanna sin san áireamh.

Scoileanna ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin

Tugtar faoi Mheasúnú Rangbhunaithe 1 laistigh den tréimhse **ceithre mhí** atá leagtha amach ag CNCM. Maidir le scoil ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin, moltar go ndéanfadh na múinteoirí atá i gceist an measúnú a phlé le comhghleacaithe agus go ndéanfaidís teagasc agus foghlaim a phleanáil. Beidh sé tábhachtach na hamanna agus na dátaí chun tabhairt faoin measúnú a shocrú a luaithe is féidir. Moltar go socrófaí dáta le haghaidh an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair ag an tús ar fad chun cabhrú leis an Measúnú Rangbhunaithe a phleanáil, a chur i bhfeidhm agus a athbhreithniú. Tar éis don scoil an dáta sin a shocrú, beidh an múinteoir agus an scoláire in ann ullmhú chun an Measúnú Rangbhunaithe, *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*, a chríochnú. B'fhéidir nach mbeidh an próiseas ar siúl ag an am céanna i ngach scoil, mar a léiríonn an sceideal¹ i dTábla 2. Mar sin féin, ní mór an Measúnú Rangbhunaithe, *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*, a chríochnú faoi dheireadh an dara bliain.

Scoileanna ina bhfuil múinteoir ealaíne amháin

Tugtar faoi Mheasúnú Rangbhunaithe 1 laistigh den tréimhse **ceithre mhí** atá leagtha amach ag CNCM. Maidir le scoil ina bhfuil múinteoir ealaíne amháin, moltar go ndéanfadh an múinteoir na socrúithe measúnaithe a phlé le lucht bainistíochta/le héascaitheoir na scoile ar mhaithe le dul i dteagmháil le múinteoirí ó scoileanna in aice láimhe agus le dul i mbun comhordú leo. Dá bhrí sin, thiofadh leis an múinteoir teagasc agus foghlaim ar bith a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil a phleanáil agus, in éineacht lena chomhghleacaithe ó scoileanna in aice láimhe, dáta a shocrú le haghaidh cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Beidh sé tábhachtach na hamanna agus na dátaí chun tabhairt faoin measúnú a shocrú a luaithe is féidir agus na foirne bainistíochta scoile uile a chur ar an eolas fúthu. Moltar go socrófaí dáta le haghaidh an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair ag an tús ar fad chun cabhrú leis an Measúnú Rangbhunaithe a phleanáil, a chur i bhfeidhm agus a athbhreithniú. Más féidir, ba cheart go n-óstálfadh scoil amháin an cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair agus ba cheart don scoil sin an t-éascaitheoir a chur ar fáil fosta. Má táthar chun úsáid a bhaint as scoil, ba cheart go gcuirfí an cruinniú ar siúl sna scoileanna uile atá páirteach ach an láthair a athrú gach bliain. D'fhéadfaí ionaid eile a úsáid freisin má tá gach duine atá páirteach sásta leis sin. Tar éis an

¹ Cuirfear tráthchlár náisiúnta maidir leis na Measúnuithe Rangbhunaithe ar fad le haghaidh gach ábhair ar fáil go bliantúil.

dáta a shocrú, beidh an múinteoir agus an scoláire in ann ullmhú chun an Measúnú Rangbhunaithe, *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*, a chríochnú. B'fhéidir nach mbeidh an próiseas ar siúl ag an am céanna i ngach scoil, mar a léiríonn an sceideal¹ i dTábla 2 ach, ós rud é go bhfuil scoileanna nach bhfuil ach múinteoir ealaíne amháin iontu ag teacht le chéile san Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, ba cheart go socrófaí tréimhse chomhchoiteann ag an tús ar fad. Ní mór an Measúnú Rangbhunaithe, *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*, a chríochnú faoi dheireadh an dara bliain.

Tábla 2: Na dátaí maidir le Measúnú Rangbhunaithe 1 a chur i gcrích: *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*

An tréimhse a gcríochnaíonn an scoláire <i>Ó Phróiseas go Cur i gcrích</i> lena linn	Idir Dé Luain, 7 Eanáir, 2019 agus Dé hAoine, 12 Aibreán, 2019
An dáta deiridh ar a mbronnfaidh an múinteoir tuairisceoirí	Dé hAoine, 3 Bealtaine, 2019
An dáta deiridh le haghaidh Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair	Dé hAoine, 10 Bealtaine, 2019

Measúnú Rangbhunaithe 1 a chur i gcrích: *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*

Críochnófar *Ó Phróiseas go Cur i gcrích* laistigh de cheithre mhí. Maidir le Measúnú Rangbhunaithe 1, rachaidh an scoláire i ngleic lena théama roghnaithe i gceithre chéim ghníomhaíochta. Cabhróidh sé sin leis a chuid fianaise ar fhoghlaim agus ar ghnóthachtáil a ghiniúint. Seo a leanas na ceithre chéim sin:

- taighde
- smaointe tosaigh
- próiseas forbartha
- saothar réadaithe.

1. Taighde

I dtús báire, ba chóir don scoláire an téama agus an snáithe a bhfuil an méid is níos mó suime aige iontu a phlé lena mhúinteoir, lena chomhscoláirí agus le daoine eile. Más rud é go bhfuil sé ag obair i ngrúpa, ba chóir dó iad sin a phlé le baill eile den ghrúpa freisin. Nuair a phiocann na scoláirí i ngrúpa a rogha téama agus snáithe, ba chóir dóibh a ról agus a dtasc(anna) faoi seach a shocrú ionas go mbíonn gach ball den ghrúpa feasach ón tús ar an méid a chuirfidh siad féin leis an obair. Má athraíonn na ról nó an tasc/na tascanna sin i rith na tréimhse a chaitear ar Mheasúnú Rangbhunaithe 1, ní mór don scoláire nóta a dhéanamh de sin de réir mar a théann an obair ar aghaidh. Más rud é go mbíonn scoláire ag obair leis féin, caithfidh sé nóta a dhéanamh dá théama agus dá shnáithe roghnaithe. Lena chois sin, ní mór don scoláire nóta a dhéanamh dá dháta tosaithe agus den dáta críochnaithe ar an gcéad leathanach eile a bhíonn ar fáil ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne. Cuideoidh sé sin leis an obair atá le déanamh a phleanáil. Beidh an leathanach sin mar an chéad leathanach dá chuid oibre le haghaidh Mheasúnú Rangbhunaithe 1.

Caithfidh an scoláire leas a bhaint as bunfhoinsí mar ábhar spreagtha. Ní foláir don scoláire a chuid smaointe agus cinntí a thairfeadh ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne féin. Má táthar ag obair mar chuid de ghrúpa, díreofar sa mheasúnú ar ról agus ar an méid a chuireann gach scoláire go haonar leis an obair. Tá sé tábhachtach go ndéanann gach scoláire a bhíonn páirteach sa ghrúpa nóta beacht dá pháirt féin sa phróiseas agus den mhéid a chuireann sé féin leis an obair ghrúpa. Ba chóir do gach scoláire an méid a chuireann sé féin leis an obair go pearsanta, mar aon leis na cinntí a rinneadh agus a socraíodh i rith an phróisis, a thairfeadh. Féadfar é sin a dhéanamh trí nótaí agus trí fhíseanna anótáilte cuí. Mar shampla, cé gur cheart don scoláire machnamh a dhéanamh ar réitigh fhéideartha nó ar chineálacha cur chuige den sórt céanna a bhí ag ealaíontóirí eile, ceardaithe eile, dearthóirí eile nó ailtirí eile, ba chóir go mbeadh freagairt an duine féin nó freagairt an ghrúpa féin i gceist leis an obair.

2. Smaointe tosaigh

Ba chóir don scoláire, is cuma más ag obair leis féin nó ag obair i ngrúpa atá sé, roinnt smaointe luatha a bhaint as a obair thaighde. B'fhéidir go gcuirfí in iúl sna smaointe sin an treo a rachaidh an obair níos faide anonn sna céimeanna forbartha. Maidir le cur chuige, caithfidh an scoláire aonair nó an grúpa leas a bhaint as spreagthaigh bhunfhoinsé agus caithfidh an scoláire aonair nó an grúpa na cúig ghné den Amharc-ealaín a chur san áireamh freisin.

3. Próiseas forbartha

Déanann an scoláire cuid mhór forbartha ar a smaointe tosaigh sa bhloc sceitseála Amharc-ealaíne, mar shampla, trína úsáid as ábhair éagsúla, meáin, meáin mheasctha, grianghraif, sceitsí, uirlisí agus teicneolaíocht, nótaí agus machnamh ar a chuid oibre. Cuirfidh sé sin ar chumas an scoláire na cúig ghné den Amharc-ealaín a chur san áireamh.

4. Saothar réadaithe

Féadfaidh an scoláire cinneadh a dhéanamh a shaothar réadaithe a chur i gcrích sa bhloc sceitseála Amharc-ealaíne féin nó, ag brath ar a roghanna tosaigh i leith téama agus snáithe, féadfaidh sé é a fhorbairt mar dhéantúsán, mar shampla, pictiúr. Tá sé tábhachtach go ndéantar an saothar iniúchta agus an saothar forbartha a choinníonn an scoláire ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne a chur isteach siocair gur ábhar é Amharc-ealaín atá bunaithe ar phróisis. Tá sé chomh tábhachtach céanna go gcuirtear an saothar réadaithe isteach, áfach. Ba chóir go mbeadh dul chun cinn an scoláire ó cheapadh go réadú le feiceáil go soiléir.

Fianaise ar fhoghlaim

Nuair a bhreathnaítear ar an mbloc sceitseála Amharc-ealaíne in éineacht le saothar réadaithe an scoláire, nó na scoláirí i gcás obair ghrúpa, ba chóir go mbeadh na míreanna seo a leanas le feiceáil:

- taighde agus an obair thrialach, iniúchta agus forbartha ina dhiaidh sin, mar aon le nótaí, taifeadta sa bhloc sceitseála Amharc-ealaíne
- na cúig ghné den Amharc-ealaín curtha san áireamh san obair ar fad atá déanta
- saothar réadaithe curtha i gcrích
- machnamh an scoláire ar a chinntí, ar a phróiseas agus ar a shaothar réadaithe

Caithfidh an scoláire machnamh ar a fhoghlaim a chur i gcrích freisin mar chuid den obair a chuireann sé isteach. Caithfidh gach scoláire, is cuma má chuir sé an obair i gcrích leis féin nó mar chuid de ghrúpa, machnamh a dhéanamh ar an méid oibre a rinne sé féin go pearsanta agus é a chur san áireamh ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne. D'fhéadfaí é sin a chur san áireamh i léaráid, i scríbhinn, i mír fuaimne/físeáin nó i bhformáid oiriúnach eile de réir mar a shocraíonn an scoláire i gcomhar lena mhúinteoir. Má dhéantar é a thaifeadadh go digiteach, níor chóir go mbeadh an

machnamh níos faide ná 3 nóiméad. Maidir leis an bhfianaise ar fhoghlaim a chuirtear isteach lena measúnú, tabharfar breithiúnas uirthi i gcoinne na nGnéithe Cáilíochta ábhartha thíos.

An leibhéal gnóthachtála a chinneadh: Ó Phróiseas go Cur i gcrích

Na Gnéithe Cáilíochta

Déantar cur síos anseo ar na Príomhghnéithe Cáilíochta a thacaíonn le breithiúnas an scoláire agus an mhúinteora in *Ó Phróiseas go Cur i gcrích*. Is iad na Gnéithe Cáilíochta na critéir a úsáidtear lena mheas cén ceann de na tuairisceoirí is fearr a oireann d'obair an scoláire.

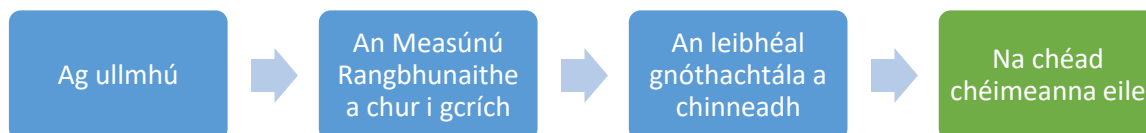
Na Gnéithe Cáilíochta: Ó Phróiseas go Cur i gcrích	
Tuairisceoir	Na Gnéithe Cáilíochta
<p>Thar barr ar fad</p> <p>Saothar ina léirítear na gnéithe seo ar chaighdeán an-ard. Cé nach gá don obair a bheith gan locht ar fad, tá níos mó láidreachtaí ná lochtanna ag baint leis an saothar, agus níl i gceist leis na lochtanna ach lochtanna beaga. Is éasca don scoláire moltaí le haghaidh feabhsúcháin a chur i bhfeidhm.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Léiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint an-mhaith ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid an-mhaith astu ▪ Tá cáilíocht na forbartha i dtéarmaí smaointe agus scileanna an-mhaith ▪ Léirítear fianaise ar dhul i ngleic leis an bpróiseas ealaíonta ar leibhéal an-mhaith ar fud na hoibre
<p>Os cionn na n-ionchas</p> <p>Saothar ina léirítear na gnéithe seo go han-mhaith. Léiríonn an scoláire tuiscint shoiléir ar an gcaoi le gach réimse den</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Léiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint mhaith ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid mhaith astu

<p>tasc a chur i gcrích. D'fhéadfadh sé go dtabharfaí aiseolas á rá gur gá tuilleadh airde a dhíriú ar ghné áirithe den saothar nó tuilleadh snasa a chur uirthi, ach tá sé ar ardchaighdeán ar an iomlán.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tá cáilíocht na forbartha i dtéarmaí smaointe agus scileanna go maith ▪ Léirítear fianaise ar dhul i ngleic leis an bpróiseas ealaíonta ar leibhéal maith ar fud na hoibre
<p>Ag teacht leis na hionchais</p> <p>Saothar ina léirítear bunús na ngnéithe seo go maith. Léiríonn sé go raibh tuiscint mhaith ag an scoláire ar an tasc a bhí le déanamh agus tá sé saor ó aon locht suntasach. D'fhéadfadh sé go gcuirfeadh an t-aiseolas in iúl gur gá tuilleadh airde a dhíriú ar réimsí áirithe nó gur gá iad a cheartú, ach tá an obair idir inniúil agus chruinn den chuid is mó.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Léiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint réasúnta ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid réasúnta astu ▪ Tá cáilíocht na forbartha i dtéarmaí smaointe agus scileanna réasúnta ▪ Léirítear fianaise ar dhul i ngleic leis an bpróiseas ealaíonta ar leibhéal réasúnta ar fud na hoibre
<p>Níor chomhlíon na hionchais go fóill</p> <p>Saothar nach gcomhlíonann riachtanais an Mheasúnaithe Rangbhunaithe ná na ngnéithe lena mbaineann. B'fhéidir go ndearna an scoláire iarracht mhaith, ach níor thuig sé a raibh i gceist leis an tasc i ndáiríre nó tá sé curtha ó mhaith ag botúin nach beag. Tarraingeoidh an t-aiseolas aird ar na dearmaid bhunúsacha ar gá iad a chur ina gceart.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Léiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint teoranta ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid teoranta astu ▪ Tá cáilíocht na forbartha i dtéarmaí smaointe agus scileanna teoranta ▪ Léirítear fianaise ar dhul i ngleic leis an bpróiseas ealaíonta ar leibhéal teoranta ar fud na-hoibre

Cuirfead na Gnéithe Cáilíochta seo i bhfeidhm ar shamplaí barantúla d'obair scoláirí. Ag eascairt ón bpróiseas seo

- D'fheadfaí leasuithe a dhéanamh ar na Gnéithe Cáilíochta
- Foilseofar Gnéithe Cáilíochta leasaithe mar is cuí, sna treoirínte measúnaithe
- Foilseofar samplaí anótáilte d'obair scoláirí ar www.curriculumonline.ie

Na chéad chéimeanna eile

Cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair

Gheofar comhthuiscint ar chaighdeán na sraithe sóisearaí trí phlé gairmiúil a dhéanamh sna cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Tugann na múinteoirí rannpháirteacha a gcuid samplaí féin d'obair scoláirí isteach agus cuireann siad a mbreithiúnais féin i gcomparáid le breithiúnais a gcomhghleacaithe, mar aon leis na samplaí anótáilte d'obair scoláirí agus sonraíochtaí arna gcur ar fáil ag CNCM. Le himeacht ama, is mar thoradh ar an bpróiseas sin a gheofar tuiscint níos fearr ar na caighdeáin agus a chinnteofar go ndéantar feidhmíocht an scoláire a mheas ar bhonn comhsheasmhach.

Coinneoidh gach scoil nó gach roinn aonair atá ag plé leis an ábhar sampla beag ón obair a chuirtear isteach chun tacú le próiseas an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Coinneoidh an múinteoir samplaí den saothar i dtaca le *Ó Phróiseas go Cur i gcrích* a úsáidfidh sé i gcomhair plé ag na cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Teastóidh sampla ó gach ceann de cheithre leibhéal na dtuairisceoirí, nuair is féidir, chun na críche sin.

Tá sé sách éasca an próiseas sin a eagrú i scoil ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin. Maidir le scoil nach bhfuil ach múinteoir ealaíne amháin inti, moltar go ndéanfadh an múinteoir ealaíne na socruithe measúnaithe a phlé le lucht bainistíochta/le héascaitheoir na scoile ar mhaithe le dul i dteagmháil le múinteoirí ó scoileanna in aice láimhe agus le dul i mbun comhordú leo. Féadfaidh an múinteoir agus a chomhghleacaithe dul i mbun pleanála agus dáta a shocrú maidir leis an Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, cur i bhfeidhm agus athbhreithniú an Mheasúnaithe Rangbhunaithe. Arís, coinneoidh an múinteoir samplaí den saothar i dtaca le *Ó Phróiseas go Cur i gcrích* lena bplé ag na cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Teastóidh sampla ó gach ceann de cheithre leibhéal na dtuairisceoirí, nuair is féidir, chun na críche sin.

Is féidir teacht ar a thuilleadh sonraí faoin gcruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair a bhainistiú agus faoi pháirt a ghlacadh ann ar <https://www.ncca.ie/ga/an-tsraith-shóisearach/measúnú-agus-tuairisciú/cruinnithe-afmá>.

Tar éis an chruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, déanann gach múinteoir athmhachnamh ar a bhreithiúnas ar obair an scoláire bunaithe ar thorthaí an chruinnithe agus, nuair is gá, déanann sé na hathruithe cuí chun an leibhéal gnóthachtála a bronnadh ar an saothar ar an gcéad dul síos a chur ina cheart. Úsáidtear na tuairisceoirí a bhronntar chun dul chun cinn agus gnóthachtáil a thuairisciú do thuismitheoirí agus don scoláire mar chuid de nósanna imeachta tuairiscithe na scoile agus trí Phróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí.

Torthaí an Mheasúnaithe Rangbhunaithe a Thaifeadh agus a

Thuairisciú

Tar éis an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair déanfaidh gach múinteoir athmhachnamh ar bhreithiúnas ar obair a scoláire bunaithe ar thorthaí an chruinnithe agus, nuair is gá, déanfaidh sé na hathruithe cuí chun an leibhéal gnóthachtála a bronnadh ar an saothar ar an gcéad dul síos a chur ina cheart. Úsáidtear na tuairisceoirí chun dul chun cinn agus gnóthachtáil a thuairisciú do thuismitheoirí agus don scoláire mar chuid de nósanna imeachta tuairiscithe leanúnacha na scoile agus trí Phróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí.

Sa chás nach gcuireann scoláire aon obair isteach dá Mheasúnú Rangbhunaithe, ní féidir tuairisceoir a bhronnadh, toisc nach féidir obair a phlé i gcomparáid leis na Gnéithe Cáilíochta. Sa chás sin, ba chóir ‘Neamhthuairiscithe’ a roghnú nuair atá torthaí á gcur isteach i bPróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí. Tá tuilleadh eolais faoi tuairisceoirí an Mheasúnaithe Rangbhunaithe a thuairisciú do Phróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí ar fáil ón Roinn Oideachais agus Scileanna ar: <https://www.education.ie/ga/Scoileanna-Col%C3%A1ist%C3%AD/Seirbh%C3%ADs%C3%AD/Tuairisce%C3%A1in/An-Tionscadal-Bunachar-Sonra%C3%AD-ar-L%C3%ADne-d%E2%80%99Iar-Bhunscoileanna-P-POD-/P-POD.html>

Aiseolas a úsáid

Céim ríthábhachtach is ea aiseolas éifeachtach a chur ar fáil i dtaobh *Ó Phróiseas go Cur i gcrích* a úsáid le tacú leis an bhfoghlaim. Cuirfear an scoláire ar an eolas faoin Tuairisceoir a bronnadh air díreach tar éis torthaí an chruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair a phróiseáil. Bíodh sin mar atá, bíonn níos mó i gceist leis an aiseolas ná an Tuairisceoir a bronnadh ar

an scoláire a chur in iúl dó. Féadtar aiseolas ar láidreachtaí obair an scoláire, agus ar réimsí ar gá iad a fheabhsú, a úsáid le tacú leis an bhfoghlaim amach anseo. Tá tuilleadh eolais faoi aiseolas a úsáid le fáil ar <https://www.ncca.ie/ga/an-tsraith-shóisearach/measúnú-agus-tuairisciú/díriú-ar-an-bhfoghlaim>

Toradh a cheistiú

Is í an scoil a dhéanfaidh plé le ceisteanna i ndáil leis na Tuairisceoirí a bhronntar ar Mheasúnuithe Rangbhunaithe, nuair a thagann a leithéid chun cinn.

Measúnú Rangbhunaithe 2: Cuir in iúl agus

Déan Machnamh

Luaitear sa tsonraíocht d'Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí go dtugann sí 'spás don fhoghlaiméoir ina bhfuil sé sábháilte triail a bhaint as rud nua, teipeadh agus foghlaim...Éascaíonn agus spreagann sí ceisteanna a d'fhéadfadh foghlaiméoir tarraingt anuas agus é ag dul ar shlí nach dtagann an toradh a rabhtas ag súil leis as nó a dtiocfadh toradh seachas mar a bhí beartaithe as. Tugann sí an cumas dó smaointe, mothúcháin agus tuairimí a thuiscint agus a chur in iúl, a chuid féin agus cuid daoine eile'.

Tá an dara Measúnú Rangbhunaithe, *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*, tábhachtach cionn is go dtugann sé am don scoláire tuilleadh forbartha a dhéanamh ar na scileanna agus ar an eolas a mbainfidh sé leas astu agus é ag cur a chuid oibre i gcrích mar chuid den scrúdú stáit. Tugann sé am chun taighde a dhéanamh; chun rudaí a thriail; agus chun na smaointe, na scileanna agus na teicnící a fhorbairt; tugann sé spás agus am nach bhfuil aon bhrú leo don scoláire chun an méid sin uile a dhéanamh. Ina theannta sin, tugann sé deis don scoláire foghlaim ó aon bhotúin a dhéanfaidh sé.

Cruthóidh an scoláire smaointe tosaigh óna théama roghnaithe agus déanfaidh sé taighde, iniúchadh agus forbairt orthu, tríd an dá shnáithe Amharc-ealaíne nár thug sé aghaidh orthu roimhe seo sa chéad Mheasúnú Rangbhunaithe. Déanfaidh sé tuilleadh forbartha ar a scileanna agus ar a dheartháil leis. Más rud é nár cuireadh Measúnú Rangbhunaithe 1 i gcrích trí shaothar tríthoiseach, caithear ceann amháin de na snáitheanna roghnaithe i Measúnú Rangbhunaithe 2 a chur i gcrích trí shaothar tríthoiseach.

Caithfidh an obair iniúchta seo a bheith bunaithe ar na théama den réimse téamaí agus ní mór í a iniúchadh le bunfhoinní. B'fhéidir go mbeidh, nó b'fhéidir nach mbeidh, tionchar ag an obair iniúchta seo ar an treo a rachaidh obair an scoláire don scrúdú stáit ach ba cheart go mbeadh raon cur chuige a d'fhéadfadh a bheith ag an scoláire san áireamh inti.

Ba chóir go gcuirfí pleananna ar bith do na saothair chríochnaithe nó do na saothair réadaithe san áireamh san Fhoirm maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh amháin agus níor mhór go mbeifí in ann saothar a fhorbairt a thuilleadh don scrúdú stáit ina dhiaidh sin.

Caithfidh an scoláire an dara Measúnú Rangbhunaithe seo a chur i gcrích ar bhonn aonair toisc go ndéanfar saothar forbartha agus saothair réadaithe ina dhiaidh sin a chur isteach don scrúdú stáit. Níl aon rogha obair ghrúpa i gceist maidir le Measúnú Rangbhunaithe 2 a chur i gcrích.

Coimeádfaidh an scoláire an t-ábhar óna bhloc sceitseála Amharc-ealaíne chun a bharúlacha tosaigh, a smaointe agus a thrialacha a roinnt, a chur i láthair nó a phlé. Lena chois sin, taispeánfaidh sé an chaoi a bhféadfadh an méid sin cruth a chur ar a obair don scrúdú stáit. Ba chóir don scoláire taifead a dhéanamh ar an aiseolas a fhaigheann sé óna mhúinteoir agus/nó óna chomhscoláirí mar chuid den phróiseas seo. Beidh sé sin mar bhunús leis an obair a chuirfidh sé i gcrích don scrúdú stáit.

Sonrófar na téamaí do Mheasúnú Rangbhunaithe 2 agus don scrúdú stáit sa cháipéis a eiseoidh Coimisiún na Scrúduithe Stáit. Cuirfidh Coimisiún na Scrúduithe Stáit an cháipéis ar fáil don scoláire gach bliain ag tús an tríú bliain den tsraith shóisearach. Úsáidfear an cháipéis sin le haghaidh Mheasúnú Rangbhunaithe 2.

Leagtar amach i bhFíor 2 thíos an próiseas a bhaineann le Measúnú Rangbhunaithe 2 a dhéanamh. Is é aidhm an phróisis seo treoir a thabhairt don mhúinteoir de réir mar a thacaíonn sé lena scoláire Measúnú Rangbhunaithe 2 a chur i gcrích.

Fíor 2: An próiseas a bhaineann le Measúnú Rangbhunaithe 2 a dhéanamh

Tugtar trí théama don scoláire agus caithfidh sé ceann amháin díobh a phiocadh. Cruthóidh an scoláire smaointe tosaigh óna théama roghnaithe agus déanfaidh sé taighde, iniúchadh agus forbairt orthu, tríd an dá shnáithe Amharc-ealaíne nár thug sé aghaidh orthu roimhe seo sa chéad Mheasúnú Rangbhunaithe. **Tabhair faoi deara gur samplaí iad na téamaí a liostaítear thíos.**

Is ríthábhachtach go mbaineann an scoláire leas as bunfhoinsí, a oireann don téama a phiocann sé, mar spreagthach.

Téamaí (roghnaíonn an scoláire téama amháin ón liosta thíos)
1. Amharc isteach, amharc amach
2. Meaisíní iontacha

3. Rudaí beaga...

Snáithe (roghnaíonn an scoláire an dá shnáithe eile nár tugadh aghaidh orthu i Measúnú Rangbhunaithe 1)
i. Ealaín
ii. Ceardaíocht
iii. Dearadh

<p>Mar chuid de Mheasúnú Rangbhunaithe 2, déanfaidh an scoláire an méid seo a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ roghnóidh sé a théama ▪ déanfaidh sé an dá shnáithe Amharc-ealaíne trína nginfidh sé a shaothair réadaithe go príomha a chur in iúl ▪ déanfaidh sé taighde agus iniúchadh ar a smaointe tosaigh ▪ rachaidh sé i ngleic leis na cúig ghné ▪ taifeadfaidh sé a obair agus a nótaí go léir ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne ▪ coimeádfaidh sé a smaointe tosaigh agus cuirfidh sé i láthair a mhúinteora agus a chomhscoláirí iad ▪ taifeadfaidh sé an t-aiseolas a gheobhaidh sé óna mhúinteoir agus óna chomhscoláirí.

Cuirfear obair ullmhúcháin agus obair thrialach an scoláire, a bhíonn ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne, i láthair i mí na Nollag sa tríú bliain. Maidir le gach snáithe, is iad seo a leanas na príomhthorthaí foghlama a mheasúnófar trí *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*:

	EALAÍN		CEARDAÍOCHT		DEARADH	
Lín Teanga Chriticiúil agus Amhairc	1.3	critic a dhéanamh ar shaothar ealaíne le teanga chriticiúil agus amhairc	2.3	machnamh a dhéanamh ar a obair cheardaíochta féin nó ar obair cheardaíochta daoine eile le teanga chriticiúil agus amhairc	3.3	teanga chriticiúil agus amhairc chúí a úsáid le freagairt do shaothar dearaidh agus critic a dhéanamh air
Lín íoc ht	1.4	taispeáint conas a	2.4	a thaispeáint gur	3.4	coimre dearaidh a

		úsáideann sé líníocht chun an fhíor dhaonna agus an domhan mórthimpeall air a bhreathnú, a thaifeadh agus a anailísiú		féidir leis a líníochtaí a úsáid le breathnú, le taifeadh agus le hanailísiú		léirmhíniú agus é seo a léiriú trína líníochtaí
	1.6	líníochtaí a úsáid chun a dhearcadh nó a thuiscint phearsanta a chur in iúl	2.5	a smaointe i gcomhair obair cheardaíochta a fhorbairt trí líníocht	3.5	trial a bhaint as rud le smaointe dearaidh trí thaighde agus trí líníocht anailíseach
Cultúr agus Léirtheicint Amhairc	1.8	samplaí den amharc-ealaín stairiúil agus chomhaimseartha a phlé	2.8	scéal, siombailí agus feidhmeanna a úsáidtear in obair cheardaíochta óna chultúr féin agus ó chultúir eile ar fud an domhain a léirmhíniú	3.8	cleachtais dearaidh stairiúla agus chomhaimseartha a phlé
Gnéithe Ealaíne agus Prionsabail Deartha	1.11	úsáid na ngnéithe ealaíne agus na bprionsabail deartha ina shaothar ealaíne féin a mheas	2.11	taighde a dhéanamh ar úsáid gnéithe ealaíne agus prionsabail deartha in obair cheardaíochta stairiúil agus chomhaimseartha óna chultúr féin agus ó chultúir eile	3.11	a shaothar dearaidh féin agus saothar dearaidh daoine eile a scrúdú trí ghnéithe ealaíne agus trí phrionsabail deartha a úsáid
Meáin	1.15	léirmheas a dhéanamh ar an rogha meán ina shaothar féin nó i saothar daoine eile.	2.15	an rogha meán ina obair cheardaíochta féin nó in obair cheardaíochta daoine eile a chosaint	3.15	coincheapa dearaidh agus úsáid meán ina shaothar féin nó i saothar daoine eile a chosaint

Ag ullmhú

Ullmhúchán an scoláire

Ba chóir go mbeadh dóthain eolais, scileanna agus tuisceana forbartha ag an scoláire chun an dara Measúnú Rangbhunaithe, *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*, a dhéanamh. Beidh deiseanna aige, i rith na sraithe sóisearaí, plé agus léirmheas a dhéanamh ar a shaothar féin, ar shaothar a chomhscoláirí agus ar shaothar ealaíontóirí/ceardaithe/dearthóirí eile. Beidh deiseanna aige údar a thabhairt leis an saothar sin fosta. Rachaidh sé leis an téama a bhfuil suim phearsanta aige ann agus cruthóidh sé obair bunaithe air sin; déanfaidh sé iniúchadh ar smaointe agus bainfidh sé triail as réimse meán. Tugann Measúnú Rangbhunaithe 2 faill don scoláire a chuid smaointe a chur in iúl go soiléir maidir leis an treo a d'fhéadfadh sé dul lena shaothar nuair a dhéanfaidh sé tuilleadh forbartha air don scrúdú stáit.

Cé go bhfuil an Measúnú Rangbhunaithe suimitheach, tá luach foirmitheach aige freisin agus ba chóir é a úsáid mar uirlis chun aiseolas a thabhairt don mhúinteoir, don scoláire agus do thuismitheoirí ar dhul chun cinn agus ar fhoghlaim an scoláire. Ón tús ar fad, ba chóir go mbeadh cur amach ag an scoláire ar na Gnéithe Cáilíochta a úsáidtear lena chuid oibre a mheas.

Ullmhúchán an mhúinteora

Ba chóir don mhúinteoir, agus é ag ullmhú do Mheasúnú Rangbhunaithe 2, eolas a chur ar na cáipéisí seo a leanas:

- *Sonraíocht Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí*
- *Amharc-ealaín na Sraithe Sóisearaí: Treoirínte do na Measúnuithe Rangbhunaithe*
- Foireann Uirlisí don Mheasúnú
- samplaí anótáilte de shaothar an scoláire.

Tá múinteoir ealaíne amháin i bhformhór na scoileanna ach tá roinnt scoileanna ann ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin. Scríobhadh an t-eolas thíos chun aghaidh a thabhairt ar na cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair agus na comhthéacsanna sin san áireamh.

Scoileanna ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin

Caithfear tabhairt faoi Mheasúnú Rangbhunaithe 2 thar **thrí mhí** de réir tréimhse a bheidh leagtha amach ag CNCM. Maidir le scoil ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin, moltar go ndéanfadh na múinteoirí an measúnú a phlé le comhghleacaithe agus go ndéanfaidís teagasc agus foghlaim a phleanáil. Beidh sé tábhachtach na hamanna agus na dátaí chun tabhairt faoin measúnú a shocrú a luaithe is féidir. Moltar go socrófaí dáta le haghaidh an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair ag an tús ar fad chun cabhrú leis an Measúnú Rangbhunaithe a phleanáil, a chur i bhfeidhm agus a athbhreithniú. Tar éis don scoil an dáta sin a shocrú, beidh an múinteoir agus an scoláire in ann ullmhú chun an Measúnú Rangbhunaithe, *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*, a chur i gcrích. B'fhéidir nach mbeidh an próiseas ar siúl ag an am céanna i ngach scoil, mar a léiríonn an sceideal² i dTábla 3.

Scoileanna ina bhfuil múinteoir ealaíne amháin

Ba cheart go dtabharfaí faoi Mheasúnú Rangbhunaithe 2 thar **thrí mhí** de réir tréimhse a bheidh leagtha amach ag CNCM. Maidir le scoil ina bhfuil múinteoir ealaíne amháin, moltar go ndéanfadh an múinteoir ealaíne na socrúithe measúnaithe a phlé le lucht bainistíochta/le héascaitheoir na scoile ar mhaithe le dul i dteagmháil le múinteoirí ó scoileanna in aice láimhe agus le dul i mbun comhordú leo. Dá bhrí sin, thiofadh leis an múinteoir teagasc agus foghlaim ar bith a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil a phleanáil agus, in éineacht lena chomhghleacaithe ó scoileanna in aice láimhe, dáta a shocrú le haghaidh cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Beidh sé tábhachtach na hamanna agus na dátaí chun tabhairt faoin measúnú a shocrú a luaithe is féidir agus na foirne bainistíochta scoile uile a chur ar an eolas fúthu. Moltar go socrófaí dáta le haghaidh an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair ag an tús ar fad chun cabhrú leis an Measúnú Rangbhunaithe a phleanáil, a chur i bhfeidhm agus a athbhreithniú. Más féidir, ba cheart go n-óstálfadh scoil amháin an cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair agus ba cheart don scoil sin an t-éascaitheoir a chur ar fáil fosta. Ba cheart go gcuirfí an cruinniú ar siúl sna scoileanna uile atá páirteach ach an láthair a athrú gach bliain. D'fhéadfaí ionaid eile a úsáid freisin má tá gach duine atá páirteach sásta leis sin. Tar éis an dáta a shocrú, beidh an múinteoir agus an scoláire in ann ullmhú chun an Measúnú Rangbhunaithe, *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*, a chur i

² Cuirfear tráthchlár náisiúnta maidir leis na Measúnuithe Rangbhunaithe ar fad le haghaidh gach ábhair ar fáil go bliantúil.

gcrích. B'fhéidir nach mbeidh an próiseas ar siúl ag an am céanna i ngach scoil, mar a léiríonn an sceideal² i dTábla 3 ach, ós rud é go bhfuil scoileanna nach bhfuil ach múinteoir ealaíne amháin iontu ag glacadh páirte i gcruinniú aonair Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, ba cheart go socrófaí tréimhse chomhchoiteann ag an tús ar fad.

Tábla 3: Na dátaí maidir le Measúnú Rangbhunaithe 2 a chur i gcrích: *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*

An tréimhse ina gcaitheann an scoláire trí mhí ag déanamh taighde, ag baint triail as rudaí agus ag cruthú saothair le haghaidh <i>Cuir in iúl agus Déan Machnamh</i> agus an dáta deiridh faoina bhfuil an uile chur i láthair agus mhachnamh le cur i gcrích	Idir Dé Luain, 9 Meán Fómhair, 2019 agus Dé hAoine, 6 Nollaig, 2019 Ba chóir go mbeadh an uile chur i láthair agus mhachnamh críochnaithe faoi Dé hAoine, 6 Nollaig, 2019
An dáta deiridh ar a mbronnfaidh an múinteoir tuairisceoirí	Faoi Dé Céadaoin, 18 Nollaig, 2019
An dáta deiridh le haghaidh Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair	Faoi Dé hAoine, 20 Nollaig, 2019

Measúnú Rangbhunaithe 2 a chur i gcrích: Cuir in iúl agus Déan

Machnamh

Críochnófar an obair atá i gceist san ullmhúchán don dara Measúnú Rangbhunaithe, *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*, taobh istigh de thrí mhí. Maidir le Measúnú Rangbhunaithe 2, coimeádfaidh an scoláire an obair thaighde agus thrialach a chruthaigh sé bunaithe ar a théama roghnaithe agus an dá shnáithe eile den tsonraíocht, agus cuirfidh sé an obair sin i láthair chomh maith. Lena chois sin, déanfaidh an scoláire an t-aiseolas a fhaigheann sé a thaifeadadh. Bainfidh sé leas as sin le machnamh a dhéanamh ar threo a chuid oibre go dtí seo agus ar an treo a d'fhéadfadh sí dul don scrúdú stáit.

1. Taighde

Déanann an scoláire Measúnú Rangbhunaithe 2 ar bhonn aonair. Ní foláir don scoláire an téama is mó a bhfuil suim aige ann a phlé lena mhúinteoir, lena chomhscoláirí agus/nó le daoine eile. Ba chóir dó nóta a dhéanamh dá théama agus dá shnáitheanna roghnaithe, den dáta tosaithe agus den dáta críochnaithe sa chéad leathanach eile a bhíonn ar fáil ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne siocair go gcuideoidh sé sin leis an obair atá le déanamh a phleanáil. Beidh an leathanach sin ar an gcéad leathanach dá chuid oibre le haghaidh an Mheasúnaithe Rangbhunaithe seo.

Caithfidh an scoláire leas a bhaint as bunfhoinsí mar ábhar spreagtha. Ní foláir don scoláire a chuid smaointe agus cinntí a thaifeadadh ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne. Ba chóir don scoláire taighde a dhéanamh ar ábhar mar chabhair lena obair sa Mheasúnú Rangbhunaithe. Cé gur cheart don scoláire machnamh a dhéanamh ar réitigh fhéideartha nó ar chineálacha cur chuige den sórt céanna a bhí ag ealaíontóirí eile, ceardaithe eile, dearthóirí eile nó ailtirí eile, ba chóir go mbeadh freagairt an scoláire féin i gceist leis an obair.

2. Obair iniúchta

Ba chóir don scoláire taighde a dhéanamh agus roinnt smaointe luatha a bhaint as, rud a chuirfidh an treo a rachaidh a obair iniúchta agus thrialach in iúl. Maidir le cur chuige, caithfidh an scoláire leas a bhaint as spreagthaigh bhunfhoinsé agus na cúig ghné den Amharc-ealaín a chur san áireamh ina obair thrialach. Níor mhór go mbeadh freagairt phearsanta an scoláire féin san áireamh ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne, lena n-áireofaí breathnuithe nó cinní móra a dhéanann sé i rith an ama seo.

3. Cur i láthair

Cruthóidh an scoláire saothar ina mbeidh a thaighde agus a iniúchadh le haghaidh Mheasúnú Rangbhunaithe 2. Coimeádfaidh an scoláire an saothar seo agus cuirfidh sé a chineálacha cur chuige, a smaointe agus a theicnící in iúl dá chomhscoláirí agus dá mhúinteoir. Féadfaidh an scoláire cur i láthair a dhéanamh le míreanna amhail líníochtaí breathnaitheacha, grianghraif, líníochtaí oibre, treoirphleananna, pleananna i gcomhair déantúsán, scéalchláir agus déantúsáin. Ba chóir go mbeadh nádúr agus scóip an tsaothair a chuireann an scoláire i láthair fairsing go leor le go gcuirfí an treo a d'fhéadfadh an saothar dul don scrúdú stáit in iúl. Déanann an scoláire é sin trína obair thaighde agus iniúchta thosaigh a thaispeáint agus trí phlé a dhéanamh uirthi agus ar na treonna a d'fhéadfadh sí dul. Is é an aidhm atá leis sin go mbeidh an scoláire ábalta aiseolas a bhailiú. Níor mhór go dtaifeadfaí machnamh an scoláire ar an aiseolas agus níor mhór go gcoinneofaí é mar fhianaise ar a fhoghlaim san Fhoirm maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh.

Fianaise ar fhoghlaim

Nuair a bhreathnaítear ar obair thaighde, obair iniúchta agus obair thrialach an scoláire ina bhloc sceitseála Amharc-ealaíne, in éineacht lena chur i láthair agus lena mhachnamh ar an aiseolas, ba chóir go mbeadh na míreanna seo a leanas le feiceáil:

- an saothar coimeáda ina bhfuil na cúig ghné den Amharc-ealaín san áireamh
- an Fhoirm chomhlánaithe maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh

Maidir leis an bhfianaise ar fhoghlaim a chuirtear isteach lena measúnú, tabharfar breithiúnas uirthi i gcoinne na nGnéithe Cáilíochta ábhartha a leagtar amach thíos.

An leibhéal gnóthachtála a chinneadh: Cuir in iúl agus Déan

Machnamh

Na Gnéithe Cáilíochta

Déantar cur síos anseo ar na Príomhghnéithe Cáilíochta a thacaíonn le breithiúnas an scoláire agus an mhúinteora in *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*. Is iad na Gnéithe Cáilíochta na critéir a úsáidtear lena mheas cén ceann de na tuairisceoirí is fearr a oireann d'obair an scoláire.

Na Gnéithe Cáilíochta: Amharc-ealaín – Cuir in iúl agus Déan Machnamh	
Tuairisceoir	<ul style="list-style-type: none">Na Gnéithe Cáilíochta
Thar barr ar fad Saothar ina léirítear na gnéithe seo ar chaighdeán an-ard. Cé nach gá don obair a bheith gan locht ar fad, tá níos mó láidreachtaí ná lochtanna ag baint leis an saothar, agus níl i gceist leis na lochtanna ach lochtanna beaga. Is éasca don scoláire moltaí le haghaidh feabhsúcháin a chur i bhfeidhm.	<ul style="list-style-type: none">Léiríonn an obair léirmhíniú an-mhaith ar an téama/na téamaí roghnaithe trí líníocht agus triailTá an taighde a chuirtear i láthair diongbháilte, pearsanta agus cothaitheLéiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint an-mhaith ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid an-mhaith astuTá an machnamh an-mhaith agus léirítear tuiscint an-mhaith ann ar an gcaoi a bhforbrófar an obair tuilleadh
Os cionn na n-ionchas Saothar ina léirítear na gnéithe seo go han-mhaith. Léiríonn an scoláire tuiscint shoiléir ar an gcaoi le gach réimse den tasc a chur i gcrích. D'fhéadfadh sé go	<ul style="list-style-type: none">Léiríonn an obair léirmhíniú maith ar an téama/na téamaí roghnaithe trí líníocht agus triailTá an taighde a chuirtear i láthair diongbháilte agus pearsantaLéiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint mhaith

<p>dtabharfaí aiseolas á rá gur gá tuilleadh airde a dhíriú ar ghné áirithe den saothar nó tuilleadh snasa a chur air, ach tá sé ar ardchaighdeán ar an iomlán.</p>	<p>ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid mhaith astu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tá an machnamh go maith agus léirítear tuiscint mhaith ann ar an gcaoi a bhforbrófar an obair tuilleadh ▪
<p>Ag teacht leis na hionchais</p> <p>Saothar ina léirítear bunús na ngnéithe seo go maith. Léiríonn sé go raibh tuiscint mhaith ag an scoláire ar an tasc a bhí le déanamh agus tá sé saor ó aon locht suntasach. D'fhéadfadh sé go gcuirfeadh an t-aiseolas in iúl gur gá tuilleadh airde a dhíriú ar réimsí áirithe nó gur gá iad a cheartú, ach tá an obair idir inniúil agus chruinn den chuid is mó.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Léiríonn an obair léirmhíniú réasúnta ar an téama/na téamaí roghnaithe trí líníocht agus triail ▪ Tá an taighde a chuirtear i láthair diongbháilte ▪ Léiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint réasúnta ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid réasúnta astu ▪ Tá an machnamh réasúnta agus léirítear tuiscint réasúnta ann ar an gcaoi a bhforbrófar an obair tuilleadh
<p>Níor chomhlíon na hionchais go fóill</p> <p>Saothar nach gcomhlíonann riachtanais an Mheasúnaithe Rangbhunaithe ná na ngnéithe lena mbaineann. B'fhéidir go ndearna an scoláire iarracht mhaith, ach níor thuig sé a raibh i gceist leis an tasc i ndáiríre nó tá sé curtha ó mhaith ag botúin nach beag. Tarraingeoidh an t-aiseolas aird ar na dearmaid bhunúsacha ar gá iad a chur ina gceart.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Léiríonn an obair léirmhíniú teoranta ar an téama/na téamaí roghnaithe trí líníocht agus triail ▪ Tá an taighde a chuirtear i láthair teoranta ▪ Léiríonn an obair a cuireadh isteach tuiscint teoranta ar ghnéithe na hAmharc-ealaíne agus baintear úsáid teoranta astu ▪ Tá an machnamh teoranta agus léirítear tuiscint teoranta ann ar an gcaoi a bhforbrófar an obair tuilleadh

Cuirfead na Gnéithe Cáilíochta seo i bhfeidhm ar shamplaí barantúla d'obair scoláirí. Ag eascairt ón bpróiseas seo

- D'fheadfaí leasuithe a dhéanamh ar na Gnéithe Cáilíochta
- Foilseofar Gnéithe Cáilíochta leasaithe mar is cuí, sna treoirínte measúnaithe
- Foilseofar samplaí anótáilte d'obair scoláirí ar www.curriculumonline.ie

Na chéad chéimeanna eile

Cruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair

Gheofar comhthuiscint ar chaighdeáin na sraithe sóisearaí trí phlé gairmiúil a dhéanamh sna cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Tugann na múinteoirí rannpháirteacha a gcuid samplaí féin d'obair scoláirí isteach agus cuireann siad a mbreithiúnais féin i gcomparáid le breithiúnais a gcomhghleacaithe, mar aon leis na samplaí anótáilte d'obair scoláirí agus sonraíochtaí arna gcur ar fáil ag CNCM. Le himeacht ama, is mar thoradh ar an bpróiseas sin a gheofar tuiscint níos fearr ar na caighdeáin agus a chinnteofar go ndéantar feidhmíocht an scoláire a mheas ar bhonn comhsheasmhach.

Coinneoidh gach scoil nó gach roinn aonair atá ag plé leis an ábhar sampla beag ón obair a chuirtear isteach chun tacú le próiseas an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Coinneoidh an múinteoir samplaí den saothar i dtaca le *Cuir in iúl agus Déan Machnamh* a úsáidfidh sé i gcomhair plé ag na cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Teastóidh sampla ó gach ceann de cheithre leibhéal na dtuairisceoirí, nuair is féidir, chun na críche sin.

Tá sé sách éasca an próiseas sin a eagrú i scoil ina bhfuil níos mó ná múinteoir ealaíne amháin. Maidir le scoil nach bhfuil ach múinteoir ealaíne amháin inti, moltar go ndéanfadh an múinteoir ealaíne na socruithe measúnaithe a phlé le lucht bainistíochta/le héascaitheoir na scoile ar mhaithe le dul i dteagmháil le múinteoirí ó scoileanna in aice láimhe agus le dul i mbun comhordú leo. Féadfaidh an múinteoir agus a chomhghleacaithe dul i mbun pleanála agus dáta a shocrú maidir leis an Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, cur i bhfeidhm agus athbhreithniú an Mheasúnaithe Rangbhunaithe. Arís, coinneoidh an múinteoir samplaí den saothar i dtaca le *Cuir in iúl agus Déan Machnamh* lena bplé ag na cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair. Teastóidh sampla ó gach ceann de cheithre leibhéal na dtuairisceoirí, nuair is féidir, chun na críche sin.

Is féidir teacht ar a thuilleadh sonraí faoin gcruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair a bhainistiú agus faoi pháirt a ghlacadh ann ar <https://www.ncca.ie/ga/an-tsraith-shóisearach/measúnú-agus-tuairisciú/cruinnithe-afmá>.

Tar éis an chruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, déanann gach múinteoir athmhachnamh ar a bhreithiúnas ar obair an scoláire bunaithe ar thorthaí an chruinnithe agus, nuair is gá, déanann sé na hathruithe cuí chun an leibhéal gnóthachtála a bronnadh ar an saothar ar an gcéad dul síos a chur ina cheart. Úsáidtear na tuairisceoirí a bhronntar chun dul chun cinn agus gnóthachtáil a thuairisciú do thuismitheoirí agus don scoláire mar chuid de nósanna imeachta tuairiscithe na scoile agus trí Phróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí.

Torthaí an Mheasúnaithe Rangbhunaithe a Thaifeadh agus a

Thuairisciú

Tar éis an Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair déanfaidh gach múinteoir athmhachnamh ar bhreithiúnas ar obair a scoláire bunaithe ar thorthaí an chruinnithe agus, nuair is gá, déanfaidh sé na hathruithe cuí chun an leibhéal gnóthachtála a bronnadh ar an saothar ar an gcéad dul síos a chur ina cheart. Úsáidtear na tuairisceoirí chun dul chun cinn agus gnóthachtáil a thuairisciú do thuismitheoirí agus don scoláire mar chuid de nósanna imeachta tuairiscithe leanúnacha na scoile agus trí Phróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí.

Sa chás nach gcuireann scoláire aon obair isteach dá Mheasúnú Rangbhunaithe, ní féidir tuairisceoir a bhronnadh, toisc nach féidir obair a phlé i gcomparáid leis na Gnéithe Cáilíochta. Sa chás sin, ba chóir ‘Neamhthuairiscithe’ a roghnú nuair atá torthaí á gcur isteach i bPróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí. Tá tuilleadh eolais faoi tuairisceoirí an Mheasúnaithe Rangbhunaithe a thuairisciú do Phróifíl Gnóthachtála na Sraithe Sóisearaí ar fáil ón Roinn Oideachais agus Scileanna ar: <https://www.education.ie/ga/Scoileanna-Col%C3%A1ist%C3%AD/Seirbh%C3%ADs%C3%AD/Tuairisce%C3%A1in/An-Tionscadal-Bunachar-Sonra%C3%AD-ar-L%C3%ADne-d%E2%80%99Iar-Bhunscoileanna-P-POD-/P-POD.html>

Aiseolas a úsáid

Má táthar le leas a bhaint as *Cuir in iúl agus Déan Machnamh* chun tacú leis an bhfoghlaim in Amharc-ealaín, tá sé fíorthábhachtach go gcuirfí aiseolas éifeachtach ar fáil. Cuirfear an scoláire ar an eolas faoin tuairisceoir a bronnadh air díreach tar éis an chruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair agus tar éis torthaí an chruinnithe sin a phróiseáil. Bíodh sin

mar atá, bíonn níos mó i gceist leis an aiseolas ná an tuairisceoir a bronnadh ar an scoláire a chur in iúl dó. Féadtar aiseolas faoi láidreachtaí obair an scoláire, agus faoi réimsí ar gá iad a fheabhsú, a úsáid le tacú lena fhoghlaim amach anseo agus leis an obair a dhéanfaidh sé mar chuid den scrúdú stáit. Tá tuilleadh eolais faoi úsáid aiseolais le fáil ar <https://www.ncca.ie/ga/an-tsraith-shóisearach/measúnú-agus-tuairisciú/díriú-ar-an-bhfoghlaim>.

Toradh a cheistiú

Is í an scoil a dhéanfaidh plé le ceisteanna i ndáil leis na tuairisceoirí a bhronntar le haghaidh *Cuir in iúl agus Déan Machnamh*, nuair a thagann a leithéid chun cinn.

An scrúdú stáit

Cuirfear an uile threoir le haghaidh mheasúnú an scrúdaithe stáit san áireamh i gcáipéis a eiseoidh Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS). Beidh sí ar fáil don scoláire ag tús an tríú bliain den tsraith shóisearach.

Is túsphointe don scrúdú stáit í an Fhoirm maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh. Ní mharcálfaidh scrúdaitheoir Choimisiún na Scrúduithe Stáit an obair a chuirtear i gcrích do Mheasúnú Rangbhunaithe 2; beidh measúnú déanta air sin ag an múinteoir cheana féin.

Aguisín A: Measúnú Rangbhunaithe 2 – Foirm maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh

Ar mhaithe le cuidiú leis an scoláire machnamh ar a smaointe agus ar a shaothar, agus ar an aiseolas a fhaigheann sé óna chur i láthair, a chur isteach, ní mór úsáid a bhaint as an bhfoirm seo a leanas, Foirm maidir le Cuir in iúl agus Déan Machnamh. Tá an fhoirm seo ar fáil mar íoslódáil ó <http://curriculumonline.ie/Junior-cycle/Junior-Cycle-Subjects/Visual-Art?lang=ga-IE>.

Scrúduimhir

--

Measúnú Rangbhunaithe 1:

Maidir le Measúnú Rangbhunaithe 1, ba é an téama a roghnaigh mé:

--

Maidir le Measúnú Rangbhunaithe 1, ba é an snáithe a roghnaigh mé (cuir tic sa bhosca cuí):

Ealaín		Ceardaíocht		Dearadh	
--------	--	-------------	--	---------	--

Maidir le Measúnú Rangbhunaithe 1, bhí saothar tríthoiseach i gceist le mo shaothar (cuir tic sa bhosca cuí):

Fíor		Bréagach	
------	--	----------	--

Measúnú Rangbhunaithe 2:

Is é mo dháta tosaithe:

Is é mo dháta deiridh:

Maidir le Measúnú Rangbhunaithe 2, is é an téama a roghnaigh mé:

Maidir le Measúnú Rangbhunaithe 2, is iad mo dhá shnáithe eile (cuir tic sna boscaí cuí):

Ealaín		Ceardaíocht		Dearadh	
--------	--	-------------	--	---------	--

Choimeád mé samplaí ón saothar atá cruthaithe agam go dtí seo agus chuir mé i láthair mo mhúinteora agus mo chomhscoláirí iad.

CÚISEANNA

Is iad na príomhchúiseanna ar roghnaigh mé an saothar a chuir mé i láthair:

(Is féidir boscaí breise a chur leis, nó leathanach ar leith a úsáid, chun na cúiseanna a thaifeadadh.)

AISEOLAS

Luadh i gcuid den aiseolas a fuair mé:

(Is féidir boscaí breise a chur leis, nó leathanach ar leith a úsáid, chun an t-aiseolas a thaifeadadh.)

MACHNAMH

Bunaithe ar mo smaointe, ar mo shaothar go dtí seo agus ar an aiseolas a fuair mé, ba mhaith liom m'obair ealaíne a fhorbairt sa dá shnáithe eile trí:

Déantúsán 1:

--

Déantúsán 2:

--

(Is féidir boscaí breise a chur leis, nó leathanach ar leith a úsáid, chun an t-aiseolas a thaifeadadh.)

Aguisín B: Tacaíocht do bhreithiúnas an mhúinteora: Athbhreithniú ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair

Cuireann cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair ar chumas múinteoirí comhsheasmhacht a bhaint amach i gcomhar lena chéile ina mbreithiúnais ar obair scoláirí bunaithe ar Ghnéithe Cáilíochta comónta a leagtar amach go seachtrach. Forbrófar tuiscint níos mó ar chaighdeán agus ar ionchais de réir a chéile de réir mar a thiocfaidh múinteoirí le chéile i bplé gairmiúil chun machnamh a dhéanamh ar cháilíocht obair a gcuid scoláirí féin, agus treoir acu ó shonraíocht ábhair, treoirlínte measúnaithe agus ábhar tacaíochta eile lena n-áirítear samplaí anótáilte d'obair scoláirí arna soláthar ag CNCM.

Forléargas

Tá an próiseas athbhreithnithe dírithe ar mhúinteoirí ag plé obair na scoláirí ag cruinnithe struchtúrtha. Beidh ról tábhachtach aige ag cuidiú le múinteoirí tuiscint a fhorbairt ar chaighdeán agus ar ionchais trí chur ar a gcumas machnamh a dhéanamh ar an bhfianaise d'obair na scoláirí agus chun na straitéisí foghlama agus teagaisc a thacaíonn leis an obair sin a chomhroinnt.

Is iad cuspóirí an phróisis athbhreithnithe an méid seo a leanas a bhaint amach:

- comhsheasmhacht níos fearr i mbreithiúnas múinteoirí
- aiseolas níos fearr do scoláirí
- ailíniú níos fearr idir breithiúnais agus caighdeán a bhfuiltear ag súil leo

agus a dheimhniú do thuismitheoirí agus do dhaoine eile go bhfuil na scoláirí ag fáil aitheantais iomchuí dá gcuid éachtaí ar aon dul le caighdeán agus le hionchais.

Beidh soláthar i bhféilire na scoile don tréimhse a thógfaidh cruinnithe athbhreithnithe ón 22 uair an chloig de thréimhse ghairmiúil a leithroinnfear ar gach múinteoir lánaimseartha gach bliain. Dáilfidh bainistíocht na scoile dhá uair an chloig eile ar mhúinteoir amháin i ngach ábhar chun gach cruinniú

athbhreithnithe a ullmhú agus a chomhordú. Beidh gach múinteoir ábhartha i mbun an róil sin ar a sheal.

Beidh gach cruinniú:

- ag baint go sonrach le hábhar amháin
- thart ar dhá an chloig ar fad
- ar bun chomh gar agus is féidir do chur i gcrích an Mheasúnaithe Rangbhunaithe
- ag plé le hathbhreithniú ar obair scoláirí a bhaineann le Measúnú Rangbhunaithe sonrach.

Nuair atá múinteoir aonair ábhair i scoil, is féidir an múinteoir a éascú le páirt a ghlacadh i gcrúinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair le scoil eile. I gcás Gaelscoile, is féidir leis an múinteoir aonair ábhair páirt a ghlacadh i gcrúinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair le Gaelscoil eile.

Treoir an Éascaitheora

Tabharfaidh na múinteoirí faoi ról an éascaitheora i rith cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair ar a seal. Tabharfaidh an t-éascaitheoir eiseamláirí de cheistiú éifeachtach i rith an chuir agus cúitimh ar shamplaí d'obair scoláirí a dhíríonn ar chomh maith agus a dtagann obair na scoláirí leis na Gnéithe Cáilíochta. I rith na gcrúinnithe athbhreithnithe, nuair nach bhfuil sé an-soiléir cén tuairisceoir ba chóir a chur i bhfeidhm, ba chóir don ghrúpa fianaise a lorg in obair an scoláire a thagann leis na Gnéithe Cáilíochta ar fad, nó iad ar fad beagnach, a bhaineann le tuairisceoir ar leith. Cuireann cur chuige 'na rogha is oiriúnaí' ar chumas na múinteoirí sa chruinniú athbhreithnithe an tuairisceoir is fearr a thagann 'ar an iomlán' leis an obair atá á mheas a roghnú. Cuirfidh an t-éascaitheoir tuarascáil ghairid (feic Agusín D) ar an gcrúinniú athbhreithnithe faoi bhráid phríomhoide na scoile.

Níor chóir don mhúinteoir talamh slán a dhéanamh de go mbeadh torthaí grúpa scoláirí ag teacht le haon phlean dáileacháin ar leith, de bharr nach ndéantar an obair a mheas ach amháin trí thagairt do na Gnéithe Cáilíochta seachas don chaoi ar éirigh leis na scoláirí eile.

Roimh an gcrúinniú

Ar an gcéad dul síos, d'fhéadfadh sé cabhrú leis na múinteoirí dá n-athbhreithneoidís cuid de na samplaí anótáilte ábhartha ó CNCM sula cinneann siad aon rud faoi obair a scoláirí féin.

A luaithe is a bhíonn a Mheasúnú Rangbhunaithe curtha i gcrích ag scoláire, déanfaidh an múinteoir réamh-mheasúnú ar obair an scoláire bunaithe ar na Gnéithe Cáilíochta. Féadfar na réamh-

mheasúnuithe sin a mhodhnú i bhfianaise an phlé a tharlaíonn ag an gcruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair.

Breacfaidh an múinteoir nóta den tuairisceoir a bhronntar ar gach scoláire agus aon pointe eile a dteastódh uaidh a úsáid mar thagairt i rith an chruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair nó ina dhiaidh. Is d'úsáid phearsanta an mhúinteora an nóta sin.

Mar chuid den ullmhúchán don chruinniú Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, sainaitheoidh gach múinteoir sampla amháin d'obair scoláire le haghaidh gach tuairisceora, nuair is féidir, agus beidh siad sin ar fáil lena bplé ag an gcruinniú.

I rith an chruinnithe

Stiúrann an t-éascaitheoir an cruinniú agus coinníonn sé taifead ar na cinntí a rinneadh i dteimpléad, a úsáidtear chun tuarascáil an chruinnithe a chur i dtoll a chéile (feic Aguisín D). Moltar go gcloífeadh an cruinniú leis an sceideal ginearálta seo:

- Míníonn an t-éascaitheoir gurb é cuspóir an chruinnithe tacú le comhsheasmhacht i mbreithiúnas faoi obair na scoláirí agus tuiscint choiteann a fhorbairt faoi chaighdeán foghlama na scoláirí. Ba chóir aird a tharraingt freisin ar luach an chruinnithe chun aiseolas a thabhairt do scoláire faoin gcaoi a bhféadfadh sé a chuid oibre a fheabhsú.
- Iarrann an t-éascaitheoir ar chomhalta foirne amháin sampla oibre a chur i láthair a mheasúnaigh sé mar *Níor chomhlíon na hionchais go fóill*.
- I ndiaidh réamhrá gairid an mhúinteora, stiúrann an t-éascaitheoir plé ginearálta ar a mhéad a dtagann obair an scoláire leis na Gnéithe Cáilíochta ábhartha. Má dheimhníonn an cruinniú an breithiúnas, breacann an t-éascaitheoir é sin i dtaifead an chruinnithe.
- Má tá easaontas ann, ba chóir don éascaitheoir tagairt a dhéanamh do na samplaí anótáilte ábhartha d'obair scoláirí a chuir CNCM ar fáil agus, más cuí, cúpla sampla d'obair scoláirí a mheasúnaigh múinteoirí eile sa ghrúpa agus ar bhronn siad an tuairisceoir sin air.
- Ba chóir don éascaitheoir iarracht a dhéanamh comhaontú a bhunú i rith an phlé ar shamplaí ach ba chóir díriú ar eolas agus scileanna gairmiúla na múinteoirí a fhorbairt seachas ar chomhaontú gach múinteora a fháil ar na Gnéithe Cáilíochta ar fad i ngach sampla.
- Ba chóir díriú i gcónaí i rith na gcruinnithe athbhreithnithe nuair atá breithiúnais á ndearbhú ar chur chuige 'na rogha is oiriúnaí' a chuireann ar chumas na múinteoirí an tuairisceoir is fearr a oireann 'ar an iomlán' don obair atá á mheas a roghnú.

- Cé gur chóir am réasúnta a chur ar fáil don chur agus cúiteamh, ba chóir don éascaitheoir a bhreithiúnas gairmiúil a úsáid chun a chinneadh cén uair is cuí dul ar aghaidh go dtí an chéad sampla eile.
- Más féidir, ba chóir dhá shampla ar a laghad a phlé le haghaidh gach tuairisceora agus ba chóir don éascaitheoir a chinntiú go bpléitear sampla amháin ar a laghad ó gach múinteoir i rith an chruinnithe.
- Tugtar faoin bpróiseas céanna arís chun samplaí a measúnaíodh mar *Ag teacht leis na hionchais, Os cionn na n-ionchas* agus *Thar barr ar fad* a phlé agus a roinnt sa ghrúpa. Ag deireadh an chruinnithe, tugann an t-éascaitheoir achoimre ghairid ar phríomhphointí an chuir agus cúitimh.
- Tá sé tábhachtach go dtugann gach múinteoir aird ar impleachtaí na gcinntí a dhéantar sa chruinniú don chuid eile d'obair na scoláirí a mheasúnaigh siad cheana féin, go háirithe i gcás tuairisceoirí nár tháinig a mbreithiúnas le tuairimí thromlach na múinteoirí sa chruinniú.

I ndiaidh an chruinnithe

I ndiaidh an chruinnithe, déanfaidh gach múinteoir machnamh ar an measúnú ar obair a scoláirí bunaithe ar thorthaí an chruinnithe agus, nuair is gá, déanfaidh sé na hathruithe cuí ar na measúnuithe sealadacha. I ndiaidh an chruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair, cuireann an t-éascaitheoir a thuarascáil ón gcruinniú faoi bhráid príomhoide na scoile. Dírítear sa tuarascáil ar thorthaí an chuir agus cúitimh ar obair na scoláirí sa chruinniú.

Féadfaidh an t-éascaitheoir iarraidh ar na múinteoir, más maith leis, roinnt d'obair a scoláirí a chur leis an taise samplaí:

- chun tacú le hionduchtúcháin múinteoirí nua
- chun tacú le cruinnithe Athbhreithnithe ar Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair amach anseo
- chun úsáid le scoláirí agus tuismitheoirí chun an caighdeán oibre a baineadh amach a léiriú.

Aguisín C: Cruinniú Athbhreithnithe ar

Fhoghlaim agus ar Mheasúnú Ábhair

Tuarascáil an Éascaitheora

Ábhar:	Dáta/am:
Daoine i láthair	
Na príomhchinntí a rinneadh	
Pointí le tabhairt faoi deara i gcruinnithe athbhreithnithe amach anseo	
Aon cheo eile?	
Éascaitheoir	
Dáta	